

Sygn. akt II Ca 167/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Grzesik (spr.)
Sędziowie:	SSO Zbigniew Ciechanowicz SSR del. Dagmara Gałuszko
Protokolant:	sekr. sądowy Małgorzata Idzikowska-Chrzęszczewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 października 2014 roku w S.

sprawy z powództwa **Gminy Ł.**

przeciwko **Gminie W.**

o zapłatę

na skutek apelacji wniesionej przez pozwaną

od wyroku Sądu Rejonowego w Gryficach

z dnia 3 grudnia 2013 r., sygn. akt VI C 59/13

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej Gminy W. na rzecz powódki Gminy Ł. kwotę 1200 (jeden tysiąc dwieście) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

Sygn. akt II Ca 167/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 03 grudnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Gryficach VI Zamiejscowy Wydział Cywilny w Ł. zasądził od pozwanej Gminy W. na rzecz powódki Gminy Ł. kwotę 11.631,14 zł wraz z ustawowymi odsetkami w stosunku rocznym w wysokości 13 % poczynając od dnia 01.07.2011 r. do dnia zapłaty (pkt I); zasądził od pozwanej Gminy W. na rzecz powódki Gminy Ł. kwotę 2.982,00 zł tytułem kosztów procesu w tym 2.400,00 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy oparł o następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 30 marca 2009 r. została zawarta pomiędzy gminami Ł., W., R., D., R. a Powiatowym Urzędem Pracy w Ł. umowa partnerska w sprawie realizacji projektu pod nazwą „Dziecko w przedszkolu - rodzic w pracy”, która regulowała podział zadań pomiędzy stronami w związku z realizacją wspólnego projektu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013, Priorytetu 1, Działania 1.3, Poddziałania 1.3.2 „Projekty na rzecz promocji równych szans kobiet i mężczyzn oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego. Zgodnie z §2 umowy głównym celem partnerstwa była wspólna realizacja projektu zatytułowanego „Dziecko w przedszkolu- rodzic w pracy”, którego rezultatem miał być powrót na rynek pracy rodziców, po przerwie związanej z urodzeniem lub wychowaniem dzieci oraz objęcie wsparciem w formie edukacji przedszkolnej 92 dzieci poprzez uruchomienie 7 punktów przedszkolnych na terenie 5 gmin wchodzących w skład (...) w tym:

- 1) jeden punkt na terenie gminy Ł. (w S.)
- 2) trzy punkt na terenie Gminy R. (w Ł., Ł. i Ł.)
- 3) jeden punkt na terenie Gminy W. (w C.)
- 4) jeden punkt na terenie Gminy D. (w T.)
- 5) jeden punkt na terenie Gminy R. w G.).

Projekt realizowany był w okresie od 01.09.2009 r. do 31.08.2011 r., Gmina Ł. pełniła w nim rolę partnera wiodącego (Lidera projektu). Natomiast pozostałe Gminy , pełniły role partnerów projektu. W wyniku realizacji projektu na terenie powiatu (...) utworzonych zostało siedem punktów przedszkolnych, w tym po jednym na terenie gmin: W., D., R. i Ł., oraz trzy na terenie gminy R.. Wydatki na remont punktu przedszkolnego na terenie Gminy W. wyniosły 61.000 zł.

W dniach 26-30 lipca 2010 r. Instytucja Pośrednicząca (tj. Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej) dokonała kontroli projektu. W wyniku weryfikacji dokumentacji dotyczącej H. M. zatrudnionej w projekcie na umowę zlecenie na stanowisku pracownika d.s. obsługi finansowej projektu ustalono, iż ww. osoba zatrudniona jest także w Urzędzie Miejskim w Ł. na stanowisku głównego księgowego w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakres obowiązków wynikający z zatrudnienia na umowę o pracę pokrywał się z zakresem obowiązków dotyczących zawartej w ramach projektu umowy zlecenia.

W dniu 6 października 2010 r. został podpisany przez strony aneks nr (...) do umowy partnerskiej w sprawie realizacji projektu pod nazwą „ Dziecko w przedszkolu – rodzic w pracy” na mocy, którego partnerzy zobowiązali się

1. koordynowania działań realizowanych w ramach projektu i reprezentowania jednostek (punktów przedszkolnych) znajdujących się na jego terenie wobec Lidera;
2. monitorowania wdrażania projektu na terenie partnera;
3. wypełnianie terminowo wszystkich zadań wskazanych przez lidera projektu, niezbędnych przy jego realizacji wymaganych przez instytucję pośredniczącą;
4. wytypowania 2 osób do kontaktów roboczych (jedną ds. prac remontowo- budowlanych jedną ds. edukacji ze swojego terenu, które będą posiadały pełną wiedzę o przebiegu realizacji projektu na ich terenie i będą odpowiadały za informowanie Lidera projektu o ewentualnych problemach w jego wdrażaniu,
5. pokrycia kosztów remontów pomieszczeń przeznaczonych na punkty przedszkolne, poza kosztami adaptacji pomieszczeń, które są ujęte w projekcie;
6. ponoszenie bieżących kosztów eksploatacji pomieszczeń przeznaczonych na punkty przedszkolne;

7. umożliwienie kontroli realizacji projektu przez Lidera oraz inne uprawnione do tego instytucje.
8. przechowywanie dokumentacji związanej z realizacją projektu przez okres minimum 25 lat licząc od następnego roku po roku zakończenia realizacji projektu;
9. na żądanie lidera przekazanie liderowi wszelkich dokumentów związanych z realizowaniem projektu.

W piśmie z dnia 16 listopada 2010 r. skierowanym do Instytucji Pośredniczącej Gmina Ł. udzieliła wyjaśnień co do zatrudnienia Pani M..

Instytucja pośrednicząca nie zaakceptowała stanowiska Gminy Ł..

W piśmie z dnia 20 grudnia 2010 r. skierowanym do Instytucji pośredniczącej, Gmina Ł. wyjaśniła, iż zakres czynności p. H. M. zobowiązują ją do prowadzenia ewidencji syntetycznej (zbiorczej) na kontach budżetu gminy – organu, nie zaś ewidencji syntetycznej (zbiorczej) na kontach budżetu gminy.

Sąd Rejonowy ustalił, iż Instytucja Pośrednicząca po zapoznaniu się z treścią pisma z dnia 20 grudnia 2010 r. podtrzymała swoje stanowisko uznając, iż wydatek poniesiony w całości na wynagrodzenie p. H. M. w ramach umowy (...) z dnia 01.09.2009 r. jest w całości niekwalifikowany. Kwota wydatków uznanych za niekwalifikowane dotyczyła wynagrodzenia wypłaconego osobie zatrudnionej w projekcie na umowę zlecenia na stanowisku pracownika ds. obsługi finansowej projektu i wyniosła 73.799,90 zł, plus odsetki w kwocie 7.618,00 zł łącznie 81.417,90 zł).

W dniu 06 kwietnia 2011 r. powódka otrzymała zalecenia pokontrolne wraz z informacją o skierowaniu do Urzędu Zamówień Publicznych prośby o przeprowadzenie kontroli stosowania prawa zamówień publicznych w odniesieniu do postępowań prowadzonych w związku z realizacją projektu.

W dniu 13 maja 2011 r. doszło w Urzędzie Miejskim w Ł. do spotkania, w którym uczestniczyli Burmistrzowie, Wójtowie i Skarbnicy partnerskich gmin. Gminę W. reprezentował skarbnik E. G. i sekretarz M. B.. Podczas tego spotkania Burmistrz Ł. poinformował partnerów o wynikach kontroli przeprowadzonej przez Instytucję Pośredniczącą, a także o wysokości wydatków nie uznanych za kwalifikowalne i konieczności ich zwrotu na rzecz instytucji pośredniczącej. Burmistrz R. A. C. zaproponował by koszty te rozdzielić pomiędzy partnerów proporcjonalnie do ilości punktów przedszkolnych. Propozycja ta została zaakceptowana przez przedstawicieli gmin Ł., D., R. oraz Powiatowy Urząd Pracy w Ł.. Przedstawiciele gminy W. nie zajęli stanowiska. Projekt porozumienia został przesłany wszystkim partnerom drogą elektroniczną tak że mogli zapoznać się z jego treścią oraz zgłosić poprawki.

W dniu 13 maja 2011 r. Gmina Ł. dokonała zwrotu kwoty 81.417,90 zł na rachunki właściwych instytucji, tj. Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (w części dotyczącej środków europejskich) oraz Ministerstwa Finansów (w części odpowiadającej współfinansowaniu krajowemu).

Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 27 maja 2011 r. odbyło się kolejne spotkanie, na którym doszło do podpisania aneksu nr (...) do umowy partnerskiej w sprawie realizacji projektu pod nazwą „Dziecko w przedszkolu - rodzic w pracy”, na mocy, którego strony ustaliły, że wydatki projektu nie uznane jako kwalifikowane w trakcie realizacji projektu oraz po zakończeniu jego realizacji, zostaną poniesione wspólnie przez Lidera i Partnerów w wysokości proporcjonalnie do ilości punktów przedszkolnych prowadzonych na terenie Partnera. Po otrzymaniu informacji przez Lidera o nie uznaniu poniesionych wydatków za kwalifikowane Lider miał poinformować pisemnie partnerów o wysokości poniesionych wydatków nie uznanych za kwalifikowane oraz przyczynach nie uznania tych wydatków za kwalifikowane i jednocześnie załączyć notę obciążeniową z wyliczeniem kwoty, przypadającej do poniesienia. (...) zobowiązany jest do przekazania kwoty, wskazanej w notce obciążeniowej na rachunek lidera w terminie 14 dni licząc od dnia doręczenia Partnerowi noty obciążeniowej lub w terminie uzgodnionym na piśmie pomiędzy Liderem, a Partnerem. Lider zobowiązał się na żądanie Partnera złożyć partnerowi dodatkowe wyjaśnienia dotyczące uznania wydatków za kwalifikowane oraz przedłożyć kopie dokumentów, potwierdzone za zgodność z oryginałem przez Lidera.

W imieniu Gminy W. aneks nr (...) podpisał Burmistrz M. K.. Przed podpisaniem aneksu nr (...) przedstawiciele Gminy Ł. nie zapewniali partnerów, że w przyszłości żadne inne wydatki nie zostaną uznane jako niekwalifikowane, nie twierdzili, iż aneks nr (...) nie wywołuje skutków prawnych.

W dniu 14 czerwca 2011 r. Gmina Ł. wystawiła noty księgowe na poszczególnych partnerów, zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w aneksie nr (...) do umowy partnerskiej. Część środków przypadająca do zwrotu przez Gminę W. wyniosła kwotę 11.631,14 zł, na którą powódka wystawiła pozwaną notę księgową nr (...) z dnia 14 czerwca 2011 r., z terminem płatności 14 dni od daty otrzymania noty, którą pozwana otrzymała w dniu 16 czerwca 2011 r.

Na sesji Rady Miejskiej w W., która odbyła się 30 czerwca 2011 r., Burmistrz M. K. poinformowała radnych, iż Gmina W. ma zwrócić 11.000 zł ponieważ projekt „Dziecko w przedszkolu - rodzic w pracy”, nie został odpowiednio dopilnowany, kontrolujący wytknęli niedociągnięcia i konsekwencją tych niedociągnięć jest zwrot otrzymanych środków. Prowadzący ten projekt Lider chce, aby gminy partycypowały w poniesieniu tego kosztu teraz. Do zwrotu jest kwota 80.000 zł, którą musi zwrócić gmina Ł., a gmina W. jako jeden z partnerów, któremu przytrafił się punkt przedszkolny w C. musi zwrócić 11.000 zł i nie wiadomo czy to jest koniec.

Gminy R., D. oraz R. dokonały zwrotu na rzecz powódki kwot przypadających na nie wydatków niekwalifikowanych. Pozwana natomiast nie dokonała zapłaty kwoty wskazanej w nodzie i pismem z dnia 8 lipca 2011 r. odesłała ją powódce, uzasadniając to faktem, iż Rada Miejska w W. nie uchwaliła tego wydatku.

Pismem z dnia 02 września 2011 r. Burmistrz Ł. ponownie wezwał Burmistrza W. M. K. do zwrotu kwoty w wysokości 11.631,14 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 01 lipca (...). do dnia wpłaty w terminie 14 dni od otrzymania wezwania.

Na sesji Rady Miejskiej w W., która odbyła się 21 września 2011 r. Burmistrz M. K. wyjaśniła radnym, że Gmina W. była partnerem w projekcie pod nazwą „Rodzic w pracy - dziecko w przedszkolu”. W ramach tego projektu na terenie Gminy F. w C.. Projekt trwał do końca sierpnia. Latem zeszłego roku rozpoczęły się kontrole, które wykazały nieprawidłowości. W związku z tym, że liderem projektu był Urząd Miejski w Ł. urząd zapłacił pieniądze, które należało zwrócić, ale w ślad za tym powystawiał noty księgowe dla gmin. Gmina W. jest jakby zobowiązana zapłacić w swojej części, w której brała udział prawie ponad 10.000 zł plus odsetki. Z tym że to może nie być koniec nieprawidłowości przy realizacji tego projektu „w powietrzu wisi kwota 800.000 zł” Porozumienie zostało jednak podpisane i w związku z tym, że Gmina W. była partnerem i miała u siebie punkt przedszkolny, ma solidarnie ponieść te koszty.

Pismem z dnia 21 października 2011 r. pozwana oświadczyła, iż uchyła się od skutków prawnych oświadczenia woli zawartego w aneksie nr (...) do umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r. w sprawie realizacji projektu pod nazwą „Dziecko w przedszkolu - rodzic w pracy” złożonego pod wpływem błędu. Jako podstawę tego oświadczenia Burmistrz W. Pani M. K. wskazała, że w chwili podpisywania aneksu była zapewniana przez przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Ł. - Lidera Projektu, że nie zostaną uznane jako kwalifikowane wydatki przypadające na Gminę W. w kwocie 11.631,14 zł, jednak okazało się, że działała pod wpływem błędu, gdyż cyt.: „ (...) okazało się, że w przedmiotowym projekcie nie zostaną uznane jako kwalifikowane prawdopodobnie również wydatki w kwocie około 800.000 zł (słownie: osiemset tysięcy złotych). Oznacza to, że gdybym nie działała pod wpływem ww. błędu i oceniała sprawę rozsądnie, nie złożyłabym w imieniu Urzędu Miejskiego w W. oświadczenia tej treści.”

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo oparte na podstawie § 6 ust. 6 umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r. w sprawie realizacji projektu pod nazwą: „Dziecko w przedszkolu- rodzic w pracy” za zasadne.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż spór sprowadzał się do ustalenia, czy powód właściwie oznaczył stronę pozwaną, a także ustalenie tego, czy pozwana skutecznie uchyliła się od skutków prawnych oświadczenia z dnia 27 maja 2011 r. zawartego w aneksie nr (...) do umowy partnerskiej w sprawie realizacji projektu pod nazwą „Dziecko w przedszkolu-rodzic w pracy”.

Odnosząc się do zarzutu braku legitymacji czynnej Gminy Ł. do wystąpienia z niniejszym powództwem, Sąd I instancji wskazał, iż nie występuje odrębna od podmiotowości gminy podmiotowość urzędu gminy. Zatem Urząd Gminy działając w imieniu Gminy realizuje zadania własne Gminy. Natomiast zdolność prawną i zdolność do dokonywania czynności prawnych ma Gmina, nie zaś Urząd Gminy. Osobą upoważnioną do składania oświadczeń woli w imieniu gminy jest przede wszystkim wójt (burmistrz, prezydent). Wójt składa owe oświadczenia, działając w charakterze organu gminy jako osoby prawnej (zgodnie z art. 38 k.c. osoba prawna działa przez swoje organy w sposób przewidziany w ustawie i w opartym na niej statucie). Działanie wójta jako organu osoby prawnej jest traktowane jak działanie gminy.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż całokształt okoliczności wynikających z zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że stronami umowy partnerskiej w sprawie realizacji projektu pod nazwą „Dziecko w przedszkolu- rodzic w pracy” z dnia 30 marca 2009 r. były gminy.

Dalej Sąd I instancji podkreślał, iż kolejną kwestią sporną pomiędzy stronami, jest skuteczność zawartego w piśmie z dnia 21 października 2011 r. oświadczenia pozwanej w przedmiocie uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli w przedmiocie przyjęcia postanowień ww. aneksu Nr (...) z dnia 27 maja 2011 r. do umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r. Zdaniem Sądu Rejonowego pozwana, wbrew obowiązкови wynikającemu z art. 6 k.c., nie wykazała, iż podpisując tenże aneks znajdowała się pod wpływem błędu co do treści czynności prawnej. Sąd ocenił jako niewiarygodny dowód z zeznań M. K., które są wewnętrznie sprzeczne, nadto nie znajdują potwierdzenia w innych zebranych w sprawie dowodach w tym zeznaniach J. N., B. W., O. R., J. W., I. K., którzy zaprzeczyli by przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Ł. przed podpisaniem aneksu nr (...) do umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r., zapewniali pozwaną, iż nie zostaną uznane za niekwalifikowane wydatki na wynagrodzenie księgowej H. M., gdyż powódka będzie się odwoływać, jak również dokumentach, które M. K. kierowała do Burmistrza Ł. w dniach 08 lipca 2011 i 23 września 2011 r., w których nie powołuje się na złożenie oświadczenia woli pod wpływem błędu. Podkreślono, iż także podczas sesji Rady Miejskiej w W. dnia 30 czerwca 2011 r. i 21 września 2011 r., M. K. nie podzieliła się z radnymi informacją, iż podpisując aneks nr (...) do umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r. działała w błędzie co do treści czynności prawnej. Sąd Rejonowy podkreślił, iż dopiero w oświadczeniu z dnia 21 października 2011 r. pozwana wskazała, że „w chwili podpisywania ww. Aneksu byłam zapewniana przez przedstawicieli Urzędu Miejskiego w Ł. - Lidera Projektu, że nie zostaną uznane jako kwalifikowane wydatki przypadające na W. w kwocie 11.631,14 zł. Okazuje się, iż działałam pod wpływem błędu, gdyż okazało się, że w przedmiotowym projekcie nie zostaną uznane za kwalifikowane prawdopodobnie również wydatki w kwocie około 800.000 zł”. Przy czym – dalej podkreślał Sąd Rejonowy - M. K. nie potrafiła na rozprawie wskazać, kto przekazał jej informację, iż zakwestionowane zostaną wydatki rzędu 800.000 zł powołując się na bliżej nieokreślone źródło w Urzędzie Miejskim w Ł., co przy braku innych dowodów, które potwierdzałyby, iż w wyniku kontroli zakwestionowano dalsze wydatki, prowadzi do wniosku, że podstawą złożenia oświadczenia z dnia 21 października 2011 r. były zasłyszane i niesprawdzone plotki, niewykluczone, że znajdujące podłoże w nierzetelnych publikacjach prasowych, o których w swych zeznaniach mówił Burmistrz Ł. R. S.. Sąd Rejonowy uznał w świetle materiału dowodowego, że powodem uchylenia się przez pozwaną od skutków oświadczenia woli, była okoliczność, iż z niesprawdzonych informacji wynikało, że zwrotowi podlegać będą wydatki w kwocie 800.000 zł, a nie jak mieli zapewniać pozwaną przedstawiciele Urzędu Miejskiego w Ł. wydatki w kwocie 11.631,14 zł.

Sąd I instancji podkreślił również, iż twierdzenia pozwanej co do błędu pozostają w sprzeczności z zeznaniami Burmistrza Ł. R. S. oraz pozostałych partnerów: B. W., J. W. i A. C., którzy nie mieli żadnych wątpliwości, jakie konsekwencje niesie podpisanie aneksu nr (...) do umowy partnerskiej w sprawie realizacji projektu pod nazwą „Dziecko w przedszkolu rodzic – w pracy”, że gminy będą musiały proporcjonalnie do liczby punktów przedszkolnych zwrócić wydatki uznane za niekwalifikowane, o czym najlepiej świadczy fakt, iż po podpisaniu aneksu wszystkie Gminy za wyjątkiem Gminy W. zwróciły przypadającą na nich część wydatków niekwalifikowanych. Sąd Rejonowy podkreślał, iż zeznania pozwanej stanowią wyłącznie wyraz strategii przyjętej na potrzeby niniejszego postępowania, która ma doprowadzić do korzystnego dla pozwanej rozstrzygnięcia sprawy, o czym najlepiej świadczy treść protokołów z sesji Rady Miejskiej w W. z dnia 30 czerwca 2011 r. i 21 września 2011 r., w których kryją się prawdziwe powody, dla

których pozwana odmówiła uregulowania noty księgowej. Treść protokołów jednocześnie zadaje kłam twierdzeniom pozwanej, iż dopiero z dokumentów załączonych do pozwu dowiedziała się o kontroli projektu przeprowadzonej przez Instytucję Pośredniczącą, nadto wskazują, iż zdawała sobie sprawę z konsekwencji jakie niesie za sobą podpisanie aneksu.

Dalej Sąd Rejonowy podkreślił, iż do odmiennych wniosków nie mogą prowadzić zeznania świadka E. G. i M. B., które są zatrudnione w Urzędzie Miejskim w W.. Zeznania wyżej wymienionych świadków nie tylko, że pozostają w sprzeczności z zeznaniami J. N., B. W., O. R., J. W., I. K. i A. C. oraz przedstawiciela powoda R. S., który zgodnie twierdził, iż partnerzy zostali poinformowani o treści protokołu pokontrolnego oraz konieczności zwrotu na rzecz Instytucji Pośredniczącej wydatków kwalifikowanych, ale również zeznaniami samej M. K.. Zeznania M. B. Sąd Rejonowy uznał za wewnętrznie sprzeczne. Podkreślając, iż najpierw twierdzi, że na spotkaniu 13 maja 2011 r. padła informacja, że będzie konieczność zwrotu pewnych środków na rzecz koordynatora projektu. Nie przedstawiono przyczyn i żadna z osób uczestniczących nie pytała o nie, by w dalszej części swych zeznań wskazać, że przedstawiono im jednak protokół kontroli, lecz nie pamięta w jakiej formie. Taka treść zeznań świadka pozostaje nadto w sprzeczności z twierdzeniami pozwanej, która w sprzeczności od nakazu zapłaty z dnia 05 marca 2012 r. podniosła, iż powódka nie poinformowała pozwanej o treści protokołu z kontroli przeprowadzonej w dniach od 26 do 30 lipca 2010 r. przez Instytucję Wdrażającą, ani też o treści zaleceń pokontrolnych, które otrzymała w dniu 6 kwietnia 2011 r.

W ocenie Sądu I instancji niezasadne okazały się również twierdzenia pozwanego, jakoby zapisy § 6 ust. 6 umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r. był sprzeczny z § 3 ust. 6 ww. zgodnie z którym „Lider odpowiada za zarządzanie Projektem, a poszczególni (...) odpowiadają przez Liderem za jego realizację na swoich terenach”. Podnieść należy, że kwestionowane postanowienie umowne dotyczy zasad ponoszenia przez Lidera i partnerów wydatków uznanych za niekwalifikowane. Co nie zmienia faktu, iż wobec Instytucji Pośredniczącej w całości za zwrot tych wydatków odpowiedzialność ponosi Lider, któremu z mocy § 6 ust. 6 umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r. przysługuje roszczenie regresowe wobec partnerów.

W tym stanie faktycznym i prawnym, powództwo podlegało uwzględnieniu w całości. Rozstrzygnięcie o kosztach oparto na treści art. 98 § 1 k.p.c.

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła strona pozwana zaskarżając je w całości. Wyrokowi zarzuciła naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na wynik sprawy oraz prawa materialnego przez jego niewłaściwe zastosowanie, a mianowicie:

1. nie zastosowanie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. w związku z art. 202 k.p.c. poprzez nie dopatrzenie się braku w niniejszej sprawie czynnej legitymacji procesowej po stronie powódki, jak i odpowiednio biernej legitymacji procesowej po stronie pozwanej i w konsekwencji - zamiast odrzucić pozew - uwzględnienie powództwa opartego na sui generis „umowie” zawartej pomiędzy nieposiadającymi zdolności prawnej (art. 1 i art. 33 k.c. w związku z § 10 ust. 2 umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r.) jednostkami organizacyjnymi: Urzędem Miejskim w Ł. jako Liderem, a m.in. Urzędem Miejskim w W. jako Partnerem.
2. naruszenie przepisu art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i błędną ocenę stanu faktycznego które doprowadziły do sprzeczności istotnych ustaleń sądu I instancji z treścią zebranego w sprawie materiału, a w szczególności przyjęcie, że pozwana Gmina W. nie uchyliła się skutecznie od skutków prawnych zawartego pod wpływem błędu w dniu 27 maja 2011 r. aneksu nr (...) do umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r.
3. błędne zastosowanie art. 84 § 2 Kodeksu cywilnego poprzez przyjęcie, że pozwana Gmina W. zawierając w dniu 27 maja 2011 r. aneks nr (...) do umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r. nie działała pod wpływem błędu.

W związku z powyższymi zarzutami i ich uzasadnieniem pozwana wniosła o:

- rozpoznanie w trybie art. 380 k.p.c. wydanego przez Sąd I instancji na rozprawie w dniu 20 listopada 2013 r. pkt I postanowienia o dopuszczenie dowodu z protokołu nr (...) z VIII sesji Rady Miejskiej w W. z dnia 30 czerwca 2011 r. k. 242-284 oraz z protokołu nr (...) z IX sesji Rady Miejskiej w W. z dnia 21 września 2011 r. k. 285-312, albowiem ww. dokumenty nie są ani dokumentami oryginalnymi, ani tym bardziej dokumentami urzędowymi, lecz tylko ich niewiarygodnymi wydrukami. Dopuszczenie dowodów z ww. niewiarygodnych wydruków miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy w ten sposób, że Sąd I instancji zbyt pochopnie uznał zawarte w nich informacje za kluczowe dla ustalenia przyczyn odmowy przez pozwaną Gminę W. zapłaty noty księgowej nr (...) z dnia 14 czerwca 2011 r. oraz za dowód sprzeczności twierdzeń pozwanej;
- uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i odrzucenie pozwu oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed Sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, ewentualnie o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed Sądem I instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych albo o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji;
- zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed Sądem II instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelująca podkreśliła, iż bezspornym jest, że niniejsza sprawa toczy się z powództwa Gminy Ł. przeciwko Gminie W.. Natomiast z treści umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r. w sprawie realizacji projektu pod nazwą „Dziecko w przedszkolu - rodzic w pracy” oraz Aneksu nr (...) z dnia 27 maja 2011 r. do ww. umowy wynika, że zostały one zawarte pomiędzy nieposiadającymi zdolności prawnej (art. 1 i art. 33 k.c. w związku z § 10 ust. 2 ww. umowy partnerskiej) jednostkami organizacyjnymi: Urzędem Miejskim w Ł. jako Liderem, a m.in. Urzędem Miejskim w W. jako Partnerem. Błędnie zatem Sąd I instancji przyjął, że skoro ww. umowa oraz poszczególne aneksy były podpisywane przez osoby piastujące funkcje burmistrzów (wójtów) oraz skarbników gmin, to pomimo wskazania w komparcji jako stron umowy urzędów miejskich (gmin), stronami takiej umowy są gminy, w których ww. osoby piastują funkcje organów wykonawczych albo skarbników gmin. Uwagom Sądu I instancji umknęły nie będące czynnościami cywilnoprawnymi szeroko stosowane w prawie administracyjnym porozumienia administracyjne. Takim właśnie porozumieniem administracyjnym jest zarówno umowa partnerska z dnia 30 marca 2009 r. w sprawie realizacji projektu pod nazwą „Dziecko - w przedszkolu rodzic w pracy” wraz z późniejszymi aneksami, jak i poprzedzająca ją umowa nr (...)01.03.02-00-032/09-00 z dnia 1 października 2009 r. o dofinansowanie projektu zwarta pomiędzy powódką Gminą Ł. jako Beneficjentem, a Ministrem Pracy i Polityki Społecznej (czyli podmiotem nie posiadającym osobowości prawnej) jako Instytucją Pośredniczącą. Wobec powyższego Sąd I instancji powinien był wezwać do udziału w sprawie na podstawie art. 194 § 1 k.p.c. Urząd Miejski w W. jako pozwanego oraz - na podstawie art. 196 § 1 k.p.c. - Urząd Miejski w Ł. jako powoda. Następnie po stwierdzeniu, że żadna z ww. jednostek organizacyjnych nie ma osobowości prawnej i zdolności sądowej, Sąd I instancji powinien był odrzucić pozew na podstawie art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.

Dalej apelująca podkreślała, iż sąd pierwszej instancji błędnie przyjął, że pozwana Gmina W. nie uchyliła się skutecznie od skutków prawnych zawartego pod wpływem błędu w dniu 27 maja 2011 r. aneksu nr (...) do umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r. W jej ocenie sąd pochopnie dał wiarę zeznaniom świadków zawnioskowanych przez stronę powodową, nie uwzględniając przy tym okoliczności, że niektórzy z nich (w szczególności świadek I. Z. Burmistrza Ł.) mogli dostosować treść swoich zeznań złożonych na rozprawie w dniu 7 sierpnia 2013 r. po uprzednim zapoznaniu się z treścią zeznań świadka E. G. złożonych na wcześniejszej rozprawie w dniu 8 maja 2013 r. Zarzucono niewłaściwą ocenę pozostałych zeznań.

Odnośnie zarzutu dotyczącego błędnego zastosowania art. 84 § 2 k.c. to zdaniem apelującej Sąd I instancji nie uwzględnił uzasadnionych twierdzeń strony pozwanej, że niezgodne z rzeczywistością wyobrażenie pozwanej o treści

i skutkach Aneksu Nr (...) z dnia 27 maja 2011 r. zostało wywołane przez powódkę, a ściślej przez jej przedstawicieli, przed zawarciem ww. aneksu.

W odpowiedzi na apelację strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji pozwanej w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki Gminy Ł. kosztów procesu za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego wykonywanego przez radcę prawnego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się nieuzasadniona.

Zarzut naruszenia art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. okazał się w całej rozciągłości chybiony.

Przede wszystkim podkreślić należy, iż to na stronie powodowej ciąży obowiązek i swoista swoboda w oznaczeniu strony pozwanej. Przy czym konsekwencje niewłaściwego oznaczenia pozwanej uzależnione są od charakteru nieprawidłowości. Jeżeli jako stronę pozwaną wskaże się podmiot nieposiadający zdolności procesowej to skutkować to musi koniecznością odrzucenia pozwu. Każdorazowo zatem Sąd rozstrzygający spór winien badać czy strony toczącego się postępowania posiadają zdolność sądową i procesową. Inną kwestią „niewłaściwego” oznaczenia strony pozwanej jest okoliczność czy roszczenie w oparciu o istniejący stan faktyczny zostało skierowane do właściwego podmiotu (legitymacja materialna). Nieprawidłowości w tej materii skutkują jednakże oddaleniem powództwa.

Jak wynika z treści pozwu podmiotem inicjującym spór była Gmina Ł. zaś pozwanym Gmina W.. Zastanowić się zatem należało czy takie oznaczenie stron postępowania wypełniało zarzut naruszenia art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. wskazany na wstępie apelacji. Zdaniem Sądu Odwoławczego skoro gmina jako jednostka samorządu terytorialnego posiada osobowość prawną, to dopóki istnieje w obrocie prawnym, dopóty posiada zdolność sądową i zdolność procesową i nie może być mowy o odrzuceniu pozwu.

Wywody apelującego, iż sąd I instancji winien z urzędu dopozwać w trybie art. 194 § 1 k.p.c. Urząd Miejski w W., zaś w oparciu o art. 196 § 1 k.p.c. oznaczyć powoda jako Urząd Miejski w Ł. świadczą o braku zrozumienia i rozróżnienia kwestii legitymacji procesowej i zdolności sądowej.

Przy czym - abstrahując w tym momencie od realiów niniejszej sprawy - wskazać należy, iż sąd w żadnym razie nie może braku legitymacji czynnej czy biernej naprawiać poprzez przekształcenia podmiotowe bez wniosku strony powodowej. Nie może też w żadnej mierze i to wbrew woli powódki dokonywać modyfikacji stron postępowania, które uzasadnią następnie odrzucenie pozwu. Takie działanie sądu byłoby pozbawione racjonalnych podstaw.

W konsekwencji przyjąć należało, iż w sprawie z powództwa Gminy Ł. przeciwko Gminie W. nie wystąpiła ujemna przesłanka procesowa w postaci braku zdolności sądowej (art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c.)

Zasadności rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego nie niweczy również okoliczność, iż źródłem roszczenia powódki była umowa partnerska z dnia 30 marca 2009 r. i aneks nr (...) z dnia 27 maja 2011 r. do tejże umowy, gdzie jako strony kontraktu wskazano urzędy gmin partnerów, nie zaś same gminy. Zdaniem Sądu Okręgowego pomimo takiego oznaczenia stron umowy oczywistym jest, iż umowa została zawarta w imieniu i na rzecz poszczególnych gmin, między innymi z pozwaną Gminą W.. A zatem zarówno powódka jak i pozwana posiadały legitymację procesową w niniejszej sprawie. Wywody Sądu Rejonowego w tej materii okazują się w całości prawidłowe i wyczerpujące. Istotne jest przede wszystkim to, iż podmioty zawierające umowę – bez względu na ich oznaczenie – działały w imieniu i na rzecz gmin. Świadczy o tym przede wszystkim przedmiot umowy i fakt, iż beneficjentami były partnerskie gminy, które były należycie reprezentowane przy zawieraniu tejże umowy. Zasygnalizowanie w apelacji, iż umowa była w rzeczywistości porozumieniem administracyjnym okazuje się zupełnie gołosłowne. Strona powodowa nie przedstawiła żadnych argumentów – poza możliwością zawierania przez urzędy w ogóle takich porozumień – które na taką kwalifikację omawianej umowy i aneksu by pozwalały.

Również zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. w zakresie oceny okoliczności zawarcia aneksu nr (...) do umowy partnerskiej z dnia 30 marca 2009 r. – okazał się zupełnie chybiony.

Przede wszystkim podkreślić należy, iż Sąd Rejonowy przeprowadził skrupulatną i kompleksową ocenę materiału dowodowego, w szczególności zeznań świadków i osób przesłuchiowanych w charakterze stron. Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy zinterpretował składane oświadczenia i stwierdził brak przesłanek powodujących skuteczność uchylecia się od skutków złożonego oświadczenia woli. W sposób prawidłowy uznał, iż pozwana nie wykazała okoliczności, które w jej ocenie miały wskazywać, iż podpisując aneks działała pod wpływem błędu, który wywołała powódka zapewniająca rzekomo pozwaną, iż wydatki na wynagrodzenie księgowej nie zostaną uznane za niekwalifikowane oraz że aneks nie wywoła żadnych skutków prawnych. Warto podkreślić, iż twierdzenia pozwanej w tej kwestii zupełnie nie znalazły pokrycia w materiale dowodowym sprawy, w szczególności w zeznaniach świadków. Celne są również uwagi Sądu Rejonowego, iż burmistrz M. K. nie powoływała się w żadnym z wcześniejszych pism (przed 21.10.2011r.) kierowanych do powódki ani na błąd jako instytucję prawa cywilnego, ani nawet na okoliczności, które aktualnie w jej ocenie tę wadę oświadczenia woli uzasadniają. Zawsze jako uzasadnienie odmowy wskazywano negatywne stanowisko Rady Miejskiej w W.. Sąd I instancji właściwie też zinterpretował pismo zawierające uchylene się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Należy podzielić pogląd Sądu I instancji, że powodem sporządzenia tego pisma był ewentualny błąd co do złożenia oświadczenia w zakresie dodatkowej kwoty 800 000 zł.

Istotne jest również i to, że z protokołów z sesji Rady Miejskiej w W. wciągniętych przez sąd I instancji prawidłowo w poczet materiału dowodowego wyraźnie wynika, iż M. K. burmistrz Gminy W. miała pełną świadomość i rozeznanie w tym, jakie konsekwencje niesie za sobą podpisanie aneksu do umowy partnerskiej. W żadnym też punkcie obrad Rady Gminy nie powoływała się na rzekome zapewnienia powodowej Gminy co do braku jakichkolwiek konsekwencji finansowych związanych z podpisaniem aneksu. Warto również podkreślić, iż osoby działające w imieniu pozostałych gmin nie miały wątpliwości co do konsekwencji i skutków podpisanego aneksu. Na marginesie można jedynie zauważyć, iż argument podnoszony przez burmistrza i sekretarza pozwanej gminy (a więc osoby sprawujące najwyższe stanowiska we władzach samorządowych), iż podpisując w imieniu Gminy aneks rodzący odpowiedzialność finansową uwierzyły zapewnieniom, że nie będzie on rodził tych konsekwencji jest całkowicie niewiarygodny.

Reasumując, zdaniem Sądu Okręgowego Sąd I instancji w oparciu o dowodowy zaoferowane przez strony dokonał prawidłowych ustaleń, które nie wypełniają w żadnej mierze zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. Ocena materiału dowodowego została dokonana w oparciu o zasady logiki i doświadczenia życiowego. Wywód w tym zakresie jest pełny i skrupulatny. Sąd odwoławczy w całej rozciągłości się z nim zgadza, a zatem nie ma potrzeby ponownego przytaczania całej tej argumentacji.

Wniosek apelującej o rozpoznanie postanowienia sądu I instancji o dopuszczeniu dowodu z protokołu sesji Rady Miejskiej w W. z dnia 30 czerwca 2011 r. i 21 września 2011 r. w trybie art. 380 k.p.c. okazuje się bezzasadny. Strona pozwana reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika nie złożyła bowiem stosownego zastrzeżenia do protokołu (art. 162 k.p.c.).

Mając na uwadze powyższe, apelację jako nieuzasadnioną na mocy art. 385 k.p.c. należało oddalić.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na zasadzie art. 98 kpc oraz w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 r. nr 163 poz. 1348 ze zm.) - § 6 pkt 5 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1.